

**KAMER VOOR ONPARTIJDIGHEID EN
BESCHERMING VAN MINDERJARIGEN**

**ZAAK VAN J.M.D.
t. NV SBS BELGIUM**

(dossier nr. 2014/148)

BESLISSING
nr. 2014/035

25 juni 2014

In de zaak van J.M.D. tegen NV SBS Belgium,

De Vlaamse Regulator voor de Media (kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen), samengesteld uit:

Dhr J. KAMOEN, *voorzitter*,
Mevr D. DE POOT,
Dhr R. OTTEN,
Dhr H. VAN HUMBEECK,
Dhr D. VOORHOOF, *leden*

en Mevr M. VAN LOKEREN, *griffier*,

Na hoorzitting op 25 juni 2014, waarna dhr. T. VAN POPPEL zich, voor aanvang van de beraadslaging, uit deze zaak heeft teruggetrokken, in toepassing van artikel 51 van het Reglement van Orde van de Algemene Kamer, de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, het College van voorzitters en de Algemene Vergadering van de Vlaamse Regulator voor de Media van 18 mei 2009,

Na beraadslaging op 25 juni 2014,
Neemt op dezelfde datum de volgende beslissing:

FEITEN EN PROCEDURE

1. Per aangetekende brief van 26 mei 2014 heeft dhr. J.M.D., een klacht ingediend bij de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: VRM) tegen NV SBS Belgium (hierna: SBS Belgium), met maatschappelijke zetel Fabrieksstraat 55 te 1930 Zaventem.

De klacht heeft betrekking op het programma 'Comedy Kings', zoals uitgezonden op 22 mei 2014 (van 21u05 tot 22u05) op VIER, een omroepprogramma van SBS Belgium. Tijdens deze uitzending is (een deel van) de zaalshow 'Interesting Times' van dhr. A. Agnew, stand-up comedian, getoond.

Volgens de klager wordt hierbij onder meer *"in een walgelijke passage de draak gestoken met GAS-boetes door expliciet te verwijzen naar de vergassing van Joden."*

"Deze passage betekent", aldus de klager, "een banalisering en ridiculisering van de Holocaust, de zwaarste misdaad tegen de mensheid begaan in de voorbije eeuw. Dit is onaanvaardbaar."

2. SBS Belgium heeft met een aangetekende brief en per e-mail van 13 juni 2014, gereageerd op de voornoemde klacht.

3. Dhr. D. en SBS Belgium zijn rechtsgeldig en aangetekend uitgenodigd voor de hoorzitting van 25 juni 2014.

De partijen zijn op 25 juni 2014 gehoord door de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen (hierna: de Kamer) van de VRM: de klager in eigen persoon en bijgestaan door G.J. SBS Belgium wordt vertegenwoordigd door L. H. en K. C. en bijgestaan door E. V.H.

TOEPASSELIJKE REGELS

4.1. Artikel 19 van de Grondwet luidt als volgt:

”De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.”

4.2. Artikel 10 van het Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM) bepaalt:

”Vrijheid van meningsuiting

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet Staten niet radio-omroep-, bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

2. Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen.”

4.3. Artikel 37 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: het Mediadecreet) luidt als volgt:

”De vrijheid van meningsuiting is gewaarborgd voor omroepactiviteiten.

De omroepactiviteiten zijn vrij en kunnen, onder voorbehoud van wat hierna is bepaald voor omroepdiensten, aan geen enkele vormvereiste of voorafgaande controle worden onderworpen.”

4.4. Artikel 38 van het Mediadecreet bepaalt:

“Omroepactiviteiten mogen niet aansporen tot haat en geweld.”

4.5. Artikel 39 van het Mediadecreet schrijft voor:

“In de programma's wordt elke vorm van discriminatie geweerd. Het programma-aanbod verloopt zo dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen.

De informatieprogramma's, de mededelingen en de programma's met een algemeen informatieve inslag, en alle informatieve programmaonderdelen worden in een geest van politieke en ideologische onpartijdigheid verzorgd.

Dit artikel is eveneens van toepassing op teletekst.”

4.6. Artikel 218, § 3, eerste lid, van het Mediadecreet gaat als volgt:

“§ 3. De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen doet uitspraak over geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van de toepassing van artikel 38, 39, 42, 44, 45, 72, 5°, artikel 176, 1°, en artikel 180, § 6.”

4.7. Artikel 12, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: het Procedurebesluit) luidt:

“Om ontvankelijk te zijn, moet een bij de Regulator ingediende klacht aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1° ingediend zijn uiterlijk de vijftiende dag na de gebeurtenis die aanleiding heeft gegeven tot de klacht;*
  - 2° de naam, de hoedanigheid en het adres van de klager vermelden;*
  - 3° het belang bij het indienen van de klacht aangeven, behalve als het gaat om een klacht met betrekking tot de bepalingen over commerciële communicatie of boodschappen van algemeen nut;*
  - 4° het onderwerp van de klacht aangeven, met een uiteenzetting van de redenen waarop ze steunt en met vermelding van de persoon tegen wie de klacht is gericht. Als de klacht betrekking heeft op een radio- of televisieprogramma, moet de uitzending waartegen waartegen wordt opgekomen worden aangewezen met vermelding van de dag en het uur waarop de uitzending heeft plaatsgehad;*
  - 5° ondertekend zijn door de klager. Als de klacht uitgaat van een rechtspersoon, wordt ze ondertekend door een persoon die volgens de wet of de statuten bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen.*
- [...].”*

A. Argumenten van dhr. D., ter zitting van 25 juni 2014

5. Dhr. D. geeft in zijn klacht aan, en verduidelijkt tijdens de hoorzitting, het *“afschuwelijk en onbegrijpelijk”* te vinden *“dat de uitroeiing van miljoenen Joodse medeburgers met de meest barbaarse middelen, gebruikt wordt in een ‘humoristische’ vertoning die bovendien ook nog op televisie wordt uitgezonden.”*

Volgens de klager is deze *“banalisering en ridiculisering”* van de Holocaust onaanvaardbaar, *“vooral in het huidige klimaat van toenemend antisemitisme – getuige de aanslag van 24 mei in Brussel.”* Hij erkent dat humor deel uitmaakt van eenieders recht op vrijheid van meningsuiting en expressie, maar is van oordeel dat in voorliggend geval bepaalde grenzen ontoelaatbaar overschreden zijn. Lachen met de Holocaust getuigt van een gebrek aan respect voor wat de slachtoffers is aangedaan en is kwetsend voor zowel Joden als niet-Joden.

Dhr. D. meent dat SBS Belgium, als omroeporganisatie, hierbij ook verantwoordelijkheid draagt, te meer omdat zij voor de aankondigingsspotjes bij de betreffende uitzending uitgerekend het fragment over de GAS-boetes heeft geselecteerd. Hierdoor werd specifiek de aandacht gevestigd op dit fragment, in de allesoverheersende strijd om de kijker, hetgeen zo mogelijk nog erger is dan het uitzenden ervan als onderdeel van een zaalshow.

Als voormalig voorzitter van de ‘International Holocaust Remembrance Alliance’ (2012-2013) vraagt dhr. D. excuses van dhr. Agnew en de omroeporganisatie SBS Belgium en verzoekt hij de VRM om gepaste maatregelen te treffen om *“dergelijke wansmakelijkheden in de toekomst te voorkomen.”*

B. Argumenten van SBS Belgium, ter zitting van 25 juni 2014

6. SBS Belgium licht toe dat in de programma-reeks ‘Comedy Kings’ wekelijks een zaalshow van een Vlaamse stand-up comedian wordt uitgezonden. Deze shows zijn dus ook al vertoond en gezien door vele mensen in theaterzalen en cultuurcentra, alvorens ze op televisie komen. Op 22 mei 2014 is ‘Interesting Times’ van A. Agnew uitgezonden op VIER.

SBS Belgium begrijpt dat de passage over GAS-boetes uit deze comedyshow van A. Agnew bij sommige mensen aanleiding kan geven tot kritische vragen en bij bepaalde bevolkingsgroepen niet goed ontvangen wordt.

Volgens SBS Belgium is het echter eigen aan het genre van stand-up comedy, dat een humoristische vrijplaats van stellingen en gedachten wil trachten te zijn, om de controversie niet te schuwen. Zij meent dat, in het kader van eenieders vrijheid van meningsuiting, dit ook op televisie mogelijk moet zijn.

De betrokken passage over de GAS-boetes moet, aldus SBS Belgium, worden gekaderd binnen de gehele context en het volledige opzet van de comedyshow 'Interesting Times', waarin met ongeveer alle bevolkingsgroepen de draak wordt gestoken. Mede om die reden heeft SBS Belgium een '12+' logo toegevoegd aan de uitzending.

Volgens SBS Belgium wordt dus niet één bepaalde bevolkingsgroep geïsoleerd en getuigen de uitlatingen van A. Agnew niet van (noch zetten ze aan tot) racisme of antisemitisme. Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding heeft zich, aldus SBS Belgium, in het verleden al in deze zin uitgelaten naar aanleiding van vergelijkbare klachten. SBS Belgium beklemtoont dat noch zichzelf noch A. Agnew de ernst van een vreselijke gebeurtenis als de Holocaust op één of andere manier wil ontkennen of ridiculiseren.

C. Beoordeling

7.1. De klacht van dhr. D. is toegespitst op volgende passage uit de op VIER uitgezonden show 'Interesting Times' van A. Agnew:

"Antwerpen heeft een slechte reputatie, want allemaal bruine hemden en rondmarcheren en heel veel gemeentelijk administratieve sancties, of GAS-boetes. Klein beetje ongelukkige benaming voor een boete, vind ik dan toch zelf. Geef dat eens aan een Jood.

- Excuseer meneer, dat is een GAS-boete.
- Saai.
- GAS-boete.
- Excuse me, I don't understand.
- GAS. Gas. Shhhhh. Remember?

Niet zo goed."

7.2. Wat de vermeende opname van dit fragment in de aankondigingsspots bij het programma betreft, zoals door de klager voor het eerst ter hoorzitting is aangehaald en enkel onder voorbehoud door SBS Belgium werd toegegeven, is de Kamer van oordeel dat dit onderdeel van de klacht niet ontvankelijk is. Het voldoet immers niet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden voor een klacht bij de VRM, zoals voorgeschreven in artikel 12, eerste lid, van het Procedurebesluit, inzonderheid gelet op het verstrijken van de periode bedoeld in artikel 12, eerste lid, 1°, van het Procedurebesluit volgens dewelke de klacht moet ingediend zijn uiterlijk de vijftiende dag na de gebeurtenis. Terwijl tijdens de hoorzitting een klacht nader kan worden toegelicht en onduidelijkheden kunnen worden opgeklaard¹, kan de Kamer niet toestaan dat het onderwerp van de klacht ter zitting wordt uitgebreid met verwijzing naar andere programma's of programmaonderdelen die verschillen van deze van de oorspronkelijke klacht en in de oorspronkelijke klacht niet vermeld

---

¹ Zie RvS 15 juni 2006, nr. 160.106, p. 12.

werden. Bovendien speelt in voorliggend geval de context van de gewraakte uitlatingen een grote rol bij de beoordeling en moet de geïsoleerde uitzending van deze passage in een aankondigingsspot als een andere feit worden beschouwd, dat een aparte beoordeling vereist. In geval van uitbreiding van de klacht tot de aankondigingsspots op VIER waarbij exclusief of specifiek, bij herhaling, de gewraakte passage zou zijn uitgezonden ter promotie van het programma 'Comedy Kings' zou het gaan om een ander onderwerp, een ander programma of een ander programmaonderdeel, waarvan de context en verantwoordelijkheid van SBS Belgium verschilt van de beslissing tot uitzending en de verantwoordelijkheid voor de inhoud voor de op 22 mei 2014 uitgezonden comedyshow van A. Agnew. In de klacht van dhr. D. van 26 mei 2014 wordt hiervan echter geen melding gemaakt en de klacht bevat geen enkele verwijzing naar de aankondigingsspots op VIER voor het betreffende programma.

De klacht betreft met name en beperkt zich derhalve tot het programma 'Comedy Kings', zoals uitgezonden op 22 mei 2014 (van 21u05 tot 22u05) op VIER.

7.3. Uit de bewoordingen van de klachtbrief van dhr. D. en zijn toelichting op de hoorzitting, volgt dat de klacht gesteund is op een vermeende schending van artikel 38 en 39 van het Mediadecreet.

Zowel artikel 38 als artikel 39 van het Mediadecreet, die respectievelijk bepalen dat omroepactiviteiten niet mogen aansporen tot haat en geweld en dat in programma's elke vorm van discriminatie moet worden geweerd, moeten worden gelezen in het licht van het voorafgaande artikel 37 van het Mediadecreet. Daarin wordt het basisbeginsel bevestigd van de vrijheid van omroepactiviteiten, als veruitwendiging van de vrijheid van meningsuiting. De uitoefening van deze vrijheid kan enkel worden beperkt onder de voorwaarden van artikel 10, § 2, EVRM.² Dergelijke inperkingen van de expressievrijheid moeten bij wet of decreet voorzien zijn (zoals in het geval van artikel 38 en 39 van het Mediadecreet), strikt noodzakelijk zijn in een democratische samenleving en proportioneel zijn met het wettig nagestreefde doel.³

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), dat bevoegd is om uitspraak te doen over vermeende schendingen van het EVRM, heeft het toepassingsgebied van artikel 10 EVRM en de voorwaarden voor inperking van de expressievrijheid, waarmee zowel overheden als toezichthoudende instanties rekening moeten houden gezien de directe werking van het EVRM in de Belgische rechtsorde, door middel van zijn arresten verduidelijkt en verfijnd.

---

² Ontwerp van decreet betreffende de radio-omroep en televisie, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2014/1, p. 29.

³ Zie D. VOORHOOF en P. VALCKE in samenwerking met H. CANNIE, *Handboek Mediarecht (3de editie)*, Brussel, Larcier, 2011, p. 37.

Het is vaststaande rechtspraak van het EHRM dat de vrijheid van meningsuiting niet alleen van toepassing is op 'informatie' of 'ideeën' die gunstig worden onthaald of als onschuldig worden aanzien, maar ook op uitingen die de Staat of een deel van de bevolking schokken, kwetsen of verontrusten. Pluralisme, verdraagzaamheid en ruimdenkendheid, zonder welke er geen 'democratische samenleving' kan bestaan, vereisen dit, aldus het EHRM.⁴ De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie heeft dit standpunt eerder reeds in verschillende uitspraken gevolgd.⁵

Schokkende uitlatingen zijn op zich niet verboden en kunnen slechts worden ingeperkt of gesanctioneerd, als bij wet of decreet voorzien, en voor zover de noodzakelijkheid hiervan voor een democratische samenleving kan worden aangetoond. Het EHRM erkent dat de nationale overheden hierbij over een beoordelingsmarge of "*margin of appreciation*" beschikken die afhankelijk van de omstandigheden van de zaak breder of enger kan zijn. Bij de afweging hiervan houdt het EHRM doorgaans rekening met een veelheid van factoren, zoals: wie deed de uitingen, tegen wie waren ze gericht, hoe was de boodschap geformuleerd, droegen de uitingen bij tot het publiek debat, wat was het 'format' van de uitingen, wat was de mogelijke impact, enzovoort.⁶

Satire of het gebruik van satirische elementen verdient volgens het EHRM bijzondere aandacht en bescherming als "*vorm van artistieke expressie en sociale kritiek die door zijn inherente eigenschappen van overdrijving en vervorming van de werkelijkheid, van nature is bedoeld om te provoceren en op te stoken.*"⁷

Gelet op het onderwerp van voorliggende klacht – vermeend antisemitisme en banalisering en ridiculisering van de Holocaust - kan meer specifiek de rechtspraak van het EHRM hieromtrent een aanwijzing bieden aan de Kamer bij de beoordeling van deze zaak. Zo is onder meer geoordeeld dat restricties en sancties ten aanzien van negationistische publicaties pertinent en gerechtvaardigd kunnen zijn binnen het kader van artikel 10 EVRM⁸. In vele gevallen heeft het EHRM zelfs geoordeeld dat

---

⁴ Zie onder meer EHRM 7 december 1976, nr. 5493/72, Handyside t. Verenigd Koninkrijk, § 49 en EHRM 20 september 1994, nr. 13470/87, Otto-Preminger-Institut t. Oostenrijk, § 49.

⁵ Zie beslissing nr. 001/98 van 1 april 1998, beslissing nr. 006/2000 van 4 oktober 2000 en beslissing nr. 01/2001 van 10 januari 2001 van de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. De VRM heeft alle rechten en plichten van onder meer de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie overgenomen bij decreet van 16 december 2005 houdende de oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Regulator voor de Media en houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, B.S. 30 december 2005.

⁶ Voor een overzicht van de meest gebruikte factoren bij de afweging door het EHRM, zie D. VOORHOOF en P. VALCKE in samenwerking met H. CANNIE, *Handboek Mediarecht (3de editie)*, Brussel, Larcier, 2011, p. 40.

⁷ Zie bv. EHRM 20 oktober 2009, nr. 41665/07, Alves Da Silva t. Portugal, § 27 : « [...] *la satire est une forme d'expression artistique et de commentaire social qui, de par l'exagération et la déformation de la réalité qui la caractérisent, vise naturellement à provoquer et à agiter.* ». Zie ook EHRM 27 januari 2007, nr. 68354/01, Vereinigung Bildender Künstler t. Oostenrijk en EHRM 22 februari 2007, nr. 5266/03, Nikowitz en Verlagsgruppe News GmbH t. Oostenrijk.

⁸ ECRM 16 juli 1982, nr. 9235/81, X. t. Duitsland.

negationistische uitingen helemaal geen bescherming genieten van artikel 10 EVRM op grond van de misbruikclausule uit artikel 17 EVRM.⁹

Ook was het EHRM van oordeel dat het publicatieverbod in Duitsland voor PETA-posters waarop een vergelijking werd gemaakt tussen het leed van dieren bij industriële veeteelt en in de vleesindustrie en dat van Joodse slachtoffers van de concentratiekampen in WOII, kon worden gerechtvaardigd.¹⁰ Volgens het EHRM kan de bescherming van de rechten van de Joden en overlevenden van de Holocaust, afhankelijk van de omstandigheden, een rechtvaardiging bieden voor de inperking van het recht op vrije meningsuiting. In dit geval erkende het EHRM dat de gewraakte postercampagne neerkwam op het instrumentaliseren van het menselijk leed, nog verergerd door de afbeelding van Holocaust-slachtoffers in hun meest kwetsbare vorm. Bovendien waren Holocaust-slachtoffers op de foto's herkenbaar als één van de familieleden van de personen die klacht hadden neergelegd tegen het gebruik van de foto's en de posters door PETA, wegens onder meer inbreuk op hun persoonlijkheidsrechten.

Bij artikel 38 van het Mediadecreet heeft de decreetgever tijdens de parlementaire voorbereiding verduidelijkt dat de tekst *“[inhoudt] dat in het algemeen niet mag aangezet worden tot haat. De gronden van aanzetten tot haat zijn zeer ruim te interpreteren en omvatten onder meer de gronden zoals die vermeld zijn in artikel 16, § 3, van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid, te weten geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale positie, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, of nationale of etnische afstamming, alsook, de criteria vermeld in artikel 4, lid 1, 4°, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, te weten leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst, en de criteria vermeld in artikel 4, 4°, van de wet van 30 juli 1981 ter bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden: nationaliteit, een zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming.”*¹¹

⁹ Zie onder meer EHRM 23 september 1998, nr. 24662/94, Lehideux en Isorni t. Frankrijk.

¹⁰ EHRM 8 november 2012, nr. 43481/09, PETA Deutschland t. Duitsland. In deze zaak heeft het EHRM onder meer volgende elementen tegen elkaar afgewogen om tot een geoorloofde inperking van artikel 10 EVRM te besluiten: het maatschappelijk belang van een discussie over dierenrechten en de afwezigheid van het opzet om de Holocaust-slachtoffers te vernederen tegenover de 'instrumentalisering' van het lijden van de overlevenden van de Holocaust die nog in Duitsland wonen, de kwetsbare staat waarin ze op de posters worden getoond, de historische en sociale context van het Duitse verleden en de aard van de sanctie.

¹¹ Ontwerp van decreet betreffende de radio-omroep en televisie, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2014/1, p. 30. 'Geweld' werd bij amendement aan de tekst van de bepaling toegevoegd met als verantwoording: *“De uiterste grens van de vrijheid van mening is universeel gekend als oproepen tot haat en geweld. Het ontbreken van het woord ‘geweld’ zou de mogelijkheid openlaten tot het oproepen van onmiddellijke geweldacties zonder voorafgaande haatcampagnes. Gezien oorzaak en gevolg moet*

In het kader van verschillende beroepen tot vernietiging tegen federale antidiscriminatiewetgeving heeft het Grondwettelijk Hof benadrukt dat dergelijke beperkingen op de vrijheid van meningsuiting strikt getoetst moeten worden. Het Hof heeft hierbij een sterk beperkende interpretatie gegeven aan 'aanzetten tot discriminatie, haat en geweld'.¹² 'Aanzetten tot' moet actief worden begrepen, in de zin van 'aansporen om iets te doen', aldus het Grondwettelijk Hof, waarbij moet worden aangetoond dat bewust en kwaadwillig (*i.e.* bijzonder opzet) wordt aangezet tot een bepaald 'gedrag'.¹³

Het discriminatieverbod uit artikel 39 van het Mediadecreet maakt in tegenstelling tot artikel 38 van het Mediadecreet geen melding van 'aansporen tot' discriminatie. Artikel 39 van het Mediadecreet schrijft voor dat er een evenwicht moet zijn in het aan bod komen van verschillende filosofische of ideologische strekkingen of opiniestromingen in de programma's.¹⁴ Kritiek, satire of persiflage in verband met de kern van een levensbeschouwing is daarbij op zich niet uitgesloten.¹⁵

7.4. Bij de beoordeling van voorliggende uitzending en meer bepaald de gewraakte passage over de GAS-boetes, dient de Kamer overeenkomstig haar welomlijnde decretale opdracht na te gaan of de bepalingen van artikel 38 en/of 39 van het Mediadecreet zijn geschonden. De Kamer houdt hierbij rekening met verschillende parameters, conform de beslissingspraktijk van het EHRM zoals hiervoor uiteengezet en beoordeelt niet enkel de inhoud van de uitlatingen. Ook de context waarin deze uitspraken zijn gedaan wordt in overweging genomen.¹⁶

De Kamer is in de eerste plaats van oordeel dat het fragment over de GAS-boetes, waarin wordt verwezen naar de vergassing van de Joden, kwetsend of beledigend kan zijn, in het bijzonder voor de Joodse gemeenschap. De Kamer onderkent hierin evenwel geen actief aanzetten of aansporen tot haat of geweldplegingen jegens de Joden, zoals verboden door artikel 38 van het Mediadecreet. Zoals ook de klager in zijn klacht lijkt aan te geven, wordt de Holocaust door deze grap geridiculiseerd, misschien zelfs impliciet afgekeurd, eerder dan dat er sprake zou zijn van goedkeuren of oproepen tot herhaling ervan. De Kamer is van mening dat het verwerken van de Holocaust in een grap, op zich evenmin een inbreuk vormt op artikel 39 van het Mediadecreet of als discriminerend tegenover de Joden kan worden beschouwd.

---

men in deze tijden van snelle communicatie daar terdege rekening mee houden", Ontwerp van decreet betreffende de radio-omroep en televisie, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2014/5, p. 4.

¹² Zie D. VOORHOOF en P. VALCKE in samenwerking met H. CANNIE, *Handboek Mediarecht (3de editie)*, Brussel, Larcier, 2011, p. 121.

¹³ Zie Grondwettelijk Hof (toen nog: Arbitragehof) 6 oktober 2004, nr. 157/2004, zoals bevestigd door Grondwettelijk Hof 12 februari 2009, nr. 17/2009 en Grondwettelijk Hof 11 maart 2009, nr. 40/2009.

¹⁴ Zie voor de wetsgeschiedenis van deze bepaling: RvS 25 juni 2009, nr. 194.650, pp. 11-16.

¹⁵ Zie RvS 15 juni 2006, nr. 160.106, p. 13.

¹⁶ Zie ook beslissing nr. 2013/002 van 5 februari 2013 van de VRM, p. 8.

Wat de context betreft waarin deze aangeklaagde uitspraken zijn gedaan, stelt de Kamer vast dat zij deel uitmaken van een stand-up comedyshow. Typerend voor stand-up comedy is dat een man of vrouw op een podium een reeks kortere of langere grappig en humoristisch bedoelde anekdotes vertelt aan een publiek. Het is eigen aan humor in het algemeen en stand-up comedy in het bijzonder dat vaak gebruik wordt gemaakt van spotten, hekelen, overdrijven en provoceren, evenwel zonder dat dit onverkort ernstig moet worden opgevat. Het gebruik van humor biedt bovendien dikwijls de mogelijkheid om maatschappelijk gevoelige onderwerpen aan te snijden waar dit zonder humor niet evident zou zijn. Humor kan bijdragen tot het voeren van een publiek debat. Ofschoon humor niet is vrijgesteld van begrenzingen, meent de Kamer dan ook dat humor moet kunnen genieten van een grote uitingsvrijheid, die enkel om bijzonder gewichtige redenen kan worden ingeperkt, mits strikte toepassing ook van de vrijheidsbeperkende wetgeving, zoals *in casu* artikel 38 en 39 van het Mediadecreet.

Gelet op het feit dat stand-up comedy net gericht is op interactie met het publiek, kan ervan worden uitgegaan dat dit publiek en bij uitbreiding de televisiekijker zich bewust is van de kenmerken van het genre. Voor alle zekerheid zinspeelt A. Agnew zelf verschillende malen tijdens de uitgezonden voorstelling op de nood aan nuancering van zijn uitspraken. Hij neemt zijn eigen publiek op de korrel wanneer het uitspraken lijkt te onderschrijven die slechts als grap bedoeld zijn. Ter illustratie enkele voorbeelden hiervan uit de uitgezonden show 'Interesting Times':

- *"En als ik mij omringd voel door zoveel politieke correctheid, begin ik mij slecht te gedragen. Ik kan dat niet laten. En ik besef dat dat kinderachtig is en heel puberaal, want eigenlijk ben ik het in principe best wel eens met heel veel van die mensen hun politieke standpunten. Maar het zijn zo een arrogante, omhooggevallen eikels, dat ik het echt niet kan laten om die te gaan pesten. [...] en ik roep "Amy, niet achterin de bus. Dat is voor de negers". Gewoon om de reactie op die hun politiek-correcte kutkoppen te zien. Dat was fantastisch."*

- *"En ik ben dit nu aan het opnemen op DVD hier. Als ik speel voor mensen, zijn dit meestal mensen die weten naar wat ze komen kijken, maar ik bereid mij al voor als dit stukje op de TV komt; dat het weer een gezeik zal zijn. Ja, natuurlijk. Want ge kunt ook niets meer zeggen in deze tijd of ge kwetst iemand. Want we leven ook in het tijdperk van de eeuwige gekwetste mens. We zijn allemaal slachtoffers. [...] De Smurfen hebben al mensen beledigd!"*

- *"We weten toch allemaal dat zwart zijn geen besmettelijke ziekte is, mag ik hopen, dames en heren? Het is een handicap. Dat is iets helemaal anders. (Applaus). Oh en een applaus. Tuurlijk dat. [...] Nu voor deze grap heb ik wel een klacht gekregen trouwens van een website genaamd: artiestendrempel.be. Die hadden een mail naar mij gestuurd en die hadden gezegd: "Alex, wij gaan geen recensie schrijven over uw nieuwe show, want dat is overduidelijk een pamflet voor het Vlaams Belang." Zitten hier mensen in deze zaal die denken dat deze show een pamflet is voor het Vlaams Belang? Knuffel."*

- *"Je kent toch het verschil tussen negers en kaka? AIDS. (Gelach en applaus). (Schijnbaar ernstig): Niet applaudisseren. Niet applaudisseren. Nee. Nee. Nee."*

HIV is het enige positieve in die mensen hun leven en godverdomme een klein beetje respect. Driekwart van de zaal nu: "ja godverdomme ja!" (Gestrekte rechterarm). [...] Vijf of zes man in de zaal: meent ie dat nou?"

De Kamer stelt hierbij vast, zoals onder meer blijkt uit voorgaande voorbeelden, dat het soort humor dat A. Agnew hanteert mogelijks als grof, direct en weinig subtiel kan worden ervaren. De mogelijkheid kan evenwel niet worden uitgesloten dat A. Agnew de bedoeling had om met deze show de maatschappij een soort spiegel voor te houden en bepaalde maatschappelijke tendensen aan te klagen, zoals de steeds toenemende (sociale) controle, en met name in dit verband ook de problematiek van de GAS-boetes.

Daarenboven stelt de Kamer vast dat niet enkel Joden en de Holocaust het voorwerp van spot uitmaken tijdens de uitzending. De reeds aangehaalde voorbeelden tonen aan dat onder meer ook zwarten - door A. Agnew steevast 'negers' genoemd - op de korrel worden genomen en mogelijks beledigd worden. Maar dit is ook het geval voor andere groepen van de bevolking, zoals moge blijken uit volgende bijkomende voorbeelden:

- Antwerpenaren: *"Wat ik wel kan doen, is erover klagen. En daar ben ik goed in, want ik kom uit Antwerpen. Dat is wat wij doen. Wij klagen. Over alles."*

- 'Bakfietsmensen': *"Ik woon in het epicentrum van de 'bakfietsmens'. [...] Alles wat er mis is aan de westerse wereld: bakfietsmensen. Dat is het in een notendop samengevat. Mensen met te veel geld, te veel tijd en die klagen over alles. Links politiek-correct zolang het hen uitkomt."*

- Moslims: *(Imiteert iemand uit het publiek) "Supermoskee, ik vind dat een heel goed plan. Ah ja, dan heb je maar één vliegtuig nodig."; "Die moslims. We zouden er af en toe eens op moeten kloppen met een stok."*

- Gelovigen: *"Wat is dat toch met gelovige mensen en dat die u nooit gerust kunnen laten met al hun gezeik."*

De Kamer is van oordeel dat rekening houdende met de context en de bovenvermelde elementen en overwegingen niet aangetoond is dat met de gewraakte uitlatingen dhr. Agnew de intentie had om bewust en kwaadwillig aan te sporen tot haat of gewelddadig gedrag tegenover Joden. Deze elementen versterken ook het oordeel van de Kamer dat in voorliggend geval niet kan gesproken worden van het minder gunstig dan andere groepen in de maatschappij bejegenen van Joden of van enige vorm van discriminatie ten aanzien van Joden.

Evenmin is gebleken of is aannemelijk gemaakt dat in hoofde van SBS Belgium, c.q. van de verantwoordelijken voor het uitzenden van het programma 'Comedy Kings' op 22 mei 2014, er sprake is van enig opzet of intentie tot het aanzetten van haat of geweld, noch dat het uitgezonden programma van aard is om aan te zetten tot haat of geweld zoals bedoeld in artikel 38 van het Mediadecreet. Evenmin is door het uitzenden van dit programma sprake van discriminatie in de zin van artikel 39 van het

Mediadecreet, gelet op de hierboven ontlede inhoud en context van het uitgezonden programma.

7.5. Uit wat voorafgaat volgt dat de bepalingen van artikel 38 en 39 van het Mediadecreet niet werden miskend door SBS Belgium bij de uitzending van het programma 'Comedy Kings' op 22 mei 2014 (van 21u05 tot 22u05) op VIER.

De Kamer is dan ook van oordeel dat SBS Belgium geen inbreuk heeft gepleegd op de bepalingen van het Mediadecreet.

OM DEZE REDENEN, DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Verklaart de klacht van dhr. J.M.D. ontvankelijk wat de uitzending van het programma 'Comedy Kings' op 22 mei 2014 op VIER betreft, doch ongegrond.

Aldus uitgesproken te Brussel, op 25 juni 2014.

M. VAN LOKEREN
griffier

J. KAMOEN
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.